

Ongedempte trillingen

Hebt u klachten, ideeën of opmerkingen van algemeen belang of misschien wel lof... dan is dit de rubriek die voor u ter beschikking staat. Aanvaarding en plaatsing van een inzending houdt echter niet in dat het Hoofdbestuur van de VERON, resp. de redactie-commissie van ELECTRON het met de inhoud ervan eens is. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

De morsetoets ter discussie gesteld

In Electron, maar ook in publikaties van de buitenlandse zusterverenigingen wordt regelmatig bezorgdheid uitgesproken over de toekomst van de amateur-radiodienst (waar komt de term 'dienst' toch vandaan? Die is in regelrechte tegenspraak met het voorvoegsel amateur!). Die bezorgdheid hangt samen met het verdwijnen van de prikkels tot zelfbouw van apparatuur, de vele alternatieven (van 'bakkie' tot Internet), de aanslagen van allerlei kanten op de amateur-frequentiebanden, de bijna niet meer te vermijden overlast voor de burens en nog iets, waarover ik het volgende wil zeggen. Zoals in de naam van onze vereniging tot uiting komt, is experimenteel onderzoek het oorspronkelijke uitgangspunt van het radioamateurisme. Maar wie inderdaad belangstelling heeft voor de technisch-wetenschappelijke achtergronden van de radio (zonder daarvan zijn broodwinning te willen maken) wordt verplicht zich in 'interactief' morse te bekwalen als hij iets anders wil dan – op zich zonder twijfel interessante – experimenten in het VHF en UHF gebied. Veel mensen met een vooral technische belangstelling zien het als een inefficiënte tijdsbesteding om deze toch wat archaische communicatiemethode onder de knie te krijgen. Ik spreek hier van 'interactief morse'

om de hand-en-oor methode te onderscheiden van methoden waarbij morse automatisch wordt gegenereerd en geïnterpreteerd; dat voor elkaar te krijgen is wel degelijk een technische uitdaging, vooral in combinatie met methoden om de bandbreedte van het signaal (en daarmee het benodigde vermogen en de storing van de burens) tot het uiterste te beperken. Andere digitale coderingsmethoden zijn dan trouwens even goed of beter dan morsecode. Dat moderne signaalverwerkingsmethoden een buitengewoon interessant en nieuw aspect van het radioamateurisme vormen is wel duidelijk uit het toenemend aantal artikelen dat er over dit onderwerp in de diverse tijdschriften verschijnt. Meestal gaat het dan om digitale audiodfilters. Maar wie zijn ogen open heeft (en ook de professionele literatuur volgt) weet dat digitale techniek binnen afzienbare tijd van ingang tot uitgang een rol zal spelen, zowel bij radio-ontvangers als bij zenders. Naast het optimaliseren van gegeven signalen gaat het om alternatieve modulatiemethoden, het genereren van SSB signalen, 'coherente' minimumbandbreedte communicatie (hierboven al genoemd), het automatisch herkennen van modulatiemethoden, het coderen van beeldinformatie, om maar een paar voorbeelden te noemen. De uitdagingen liggen hier eerder bij de wat wiskunde- of informatica-georiënteerde digitale signaalverwerking dan bij de traditionele elektronische technieken. Maar niemand kan beweren dat amateurradio alleen maar met elektronica te maken kan hebben. In verschillende landen is de verplichting voor HF-amateurs om een morsetoets af te leggen ter discussie gesteld. Het enige dat in Nederland over dat onderwerp wordt vernomen is dat morse gehandhaafd moet worden als een middel om te voorkomen dat Jan en Alleman een zendvergunning krijgt (de claim dat morse de redding van de mensheid zal zijn in tijden van

nood wordt door weinigen serieus genomen). Ik vind dat een oneigenlijk gebruik van de morsetoets. Dat er een behoorlijke drempel moet zijn onderschrijf ik volledig, maar die zou naar mijn smaak moeten bestaan uit een gedegen onderzoek naar de competentie van de kandidaat-vergunninghouder om te doen waar zijn voorkeur naar uitgaat, natuurlijk mits dit past in de globale doelstelling van het radioamateurwezen. Behalve signaalbewerking zou dat bijvoorbeeld ook systematisch propagatie-onderzoek kunnen zijn (of de combinatie van beide!), of natuurlijk het praktiseren van morse-communicatie...

Zelf heb ik in de jaren '50 mijn C-machtiging behaald. Ik ben na enkele jaren werken op twee meter (ja, met zelfgebouwde apparatuur) lange tijd niet actief geweest, maar heb wel ondertussen beroepshalve een hoop relevante ervaring opgedaan. Omdat het mij een goed idee leek om daar iets mee te doen in het kader van mijn latente radiohobby, heb ik eens bij de HDTP geïnformeerd of ik op grond van deze ervaring in aanmerking kon komen voor een A- of andere HF-machtiging. Het antwoord was zoals u begrijpt, nee. U kunt dit stukje dan ook als u wilt, lezen als een preek voor eigen parochie. Maar ik weet dat ik niet de enige ben die van mening is dat we de discussie over de morsetoets niet uit de weg moeten gaan, willen we op de lange termijn de noodzaak van een plaats voor de amateur-radiocommunicatie in het radiofrequentie-spectrum waar kunnen blijven maken.

Groet, Edo Dooijes, PAoEDO

Naschrift van de redactie

"Amateurradiodienst" is de letterlijke vertaling van het begrip *Amateur Radio Service* uit de wereldwijd van kracht zijnde *Radio Regulations*.

Diezelfde *Radio Regulations* stellen de morsetest verplicht voor amateurs die willen zenden op frequenties onder 30 MHz ●

